

תמלול מפליל

בועז סנג'רו

ש תופעות שלא מדווחות בפסקי הדין, אך לעתים מבצבצות מבין השורות. חלקן נדמות כטעויות מקריות בתום לב, אך לאחר שה־דברים חוזרים שוב ושוב מתברר שמדובר בשיטה. ברצוני להצביע על שיטה של תמלול מפליל של עדויות הנעשה על ידי המשטרה — עם או ללא מעורבות הפרקליטות.

ב-15 באוקטובר ניתן פסק דין של בית המשפט העליון בערעור פלילי. הנאשם הואשם בעבירות חמורות של מעשים מגונים בק־טינה ובעילה אסורה בהסכמה, ובעבירת הדחה בחקירה. מן העבירות המשמעותיות זוכה, אך בעבירה הטפלה והתפלה, הדחה בחקירה, הורשע — אולי כדי "להצדיק" את תקופת מעצרו, שהרי נגזר עליו מאסר שמשכו בדיוק כמשך מעצרו. ההרשעה התבססה על כך ש"במהלך עימות שנערך בין המשיב למתלוננת בתחנת המשטרה הפציר בה לחזור בה מהטענות שהעלתה כלפיו". אם היה עור בר את העבירות החמורות ומורשע בהן, היתה ההרשעה הנוספת בעבירת הדחה בחקירה טפלה ותפלה. משזוכה מהן, ההתעקשות להרשיעו בעבירה כלשהי — ולו רק בהדחה קלושה שכזו ("הפציר בה") נראית כחוסר נכונות של המערכת להסיר את שיניה מן הטרף. חוקרי המשטרה הטעו את הנחקר לחשוב, שאם יחסי המין קוימו בהסכמה אין חשיבות לשאלה מה היה גיל הנערה כאשר החלו — מעל או מתחת ל-16 — דבר שהוא משמעותי ביותר מבחינת החוק. בית המשפט המחוזי, והעליון, השכילו למתוח ביקורת על התנהלות זו של החוקרים, ופסלו אמירה שנאמרה בעקבות ההטעיה. כאן מגיע דיון של בית המשפט העליון באמירה אחרת של הנחקר, ובו הדברים המרתקים הבאים (גם ההבהרות שבסוגריים מופיעות בפסק הדין):

הגיעה העת שהשופטים יפסיקו להניח שכל טעות של המשטרה נעשית בתום לב. חלקן משקפות זיוף ושיבוש מהלכי משפט

"...כיום המדינה אינה מכחישה עוד את טענת המשיב כי נפלו שגיאות בתמליל מטעמה ואינה טוענת עוד שהתמליל שהוגש מט־עמו שגוי או בלתי מדויק. לפיכך, אתייחס מכאן ואילך לגרסת החקירה כפי שתומללה בתמליל מטעם המשיב.

"חוקרת: באיזו כיתה היתה?"

משיב: לא יודע.

חוקרת: מישהי אוהבת אותך לא יודע באיזה כיתה היא.

משיב: לא יודע.

חוקרת: 11 וחצי.

משיב: לא. בכלל לא. לא. לא.

חוקרת: אז 12 וחצי.

משיב: לא.

[שלוש השורות האחרונות אינן מופיעות בתמליל המדינה]

משיב: 16 שנה. [...]

חוקר: אז לפני שנתיים וחצי.

משיב: אני כבר מודה בכל מה שקרה. [...]

חוקר: בגלל שאני רוצה לרשום, מתי התחלת אתה ביחסי המין?

משיב: שנתיים וחצי לפי החישוב שלה [שלוש המלים האחרונות אינן מופיעות בתמליל המדינה] [...]

חוקר: כמה פעמים עשית אתה יחסי מין?

משיב: 10-20 פעמים.

חוקר: פעם ראשונה שעשית אתה יחסי מין מתי זה היה?

משיב: פעם ראשונה? [משפט זה אינו מופיע בתמליל המדינה]

חוקר: אמרנו לפני שנתיים וחצי [על פי תמליל המדינה משפט זה נאמר על ידי המשיב].

ובית המשפט מבהיר כך: "מהתמליל המובא לעיל עולה כי אף שהמשיב אישר תחילה כי חלפו שנתיים מאז שהחל לקיים יחסי מין עם המתלוננת, הוא ציין שהיא היתה אז כבת 16 שנים וכאשר הוטח בו כי מדובר בשנתיים וחצי השיב: שנתיים וחצי לפי החישוב שלה" (הכוונה לחוקרת המשטרה שהיתה עמו בחדר).

עד כאן הציטוט. אלמלא גילה הסניגור את הטעות/הטעיה — ומאוד לא קל לגלות זאת — ואלמלא הגיש תמליל מדויק מטעמו ובית המשפט היה מכריע על בסיס התמליל המוטעה והמטעה של המשטרה, הנאשם היה כנראה מורשע בעבירות מין חמורות ונש־לח למאסר ממושך. האם ההשמטה בדיוק של המלים הכל כך חשובות להגנת הנאשם ("לא. בכלל לא. לא. לא.") מקרית? האם ייחוס דברי החוקר "לפני שנתיים וחצי" לנאשם, בעוד שלמעשה נאמרו על ידי החוקר, הוא מקרי? והרי נוצרה כך אמירה מאוד מפלילה (!).

אסתפק בדוגמה אחרת, מהרשעת השווא־להערכת של סולימן אל־עביד ברצח חנית קיקוס. המתמלל מטעם המשטרה של הקלטות שיחותיו של הנאשם עם המדובר, שבית המשפט החשיב להודאה, העיד שחשב שאמירות כגון "אני חף מפשע" אינן רלוונטיות, ושאינן צורך לתמללן, אלא יש לתמלל רק אמירות המתייחסות לרצח.

הגיעה העת שהשופטים יפסיקו להניח שכל טעות של המשטרה נעשית בתום לב. חלקן משקפות זיוף ושיבוש מהלכי משפט. כפי שראינו, על הרבה פחות מזה הורשע אותו נאשם, שהפציר במתלוננת שלא להתלונן נגדו בעבירה של הדחה בחקירה. להערכת, הרשעות לא מעטות של חפים מפשע מבוססות על "טעויות" של המשטרה.